

Uz sākumlapu>Nauda/naudas prasījumi>Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Zviedrija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa (*rättegångsbalken*) 15. pantā ir noteikti galvenie aizsardzības pasākumi civilīetās. Vispārējais noteikums ir, ka tikmēr, kamēr tiesa nav lietā pieņēmusi lēmumu, prasību civilīetā izpildīt nedrīkst. Šis noteikums neattiecas uz noteikumiem par aizsardzības pasākumiem. Aizsardzības pasākumu vispārējais mērķis ir nodrošināt, ka zaudējusī puse izpilda to, kas tai jāpaveic saskaņā ar sagaidāmo tiesas lēmumu.

Visierstākais aizsardzības pasākums ir *sekvestrācija*, kas nozīmē, ka prasītājam ir tiesības uz jebkādu mantu, kas ir otras puses valdījumā, vai arī kā citādi tiek ierobežotas otras puses īpašuma atsavināšanas tiesības.

Saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 1. punktu sekvestrāciju var noteikt, lai nodrošinātu paredzamā sprieduma saistībā ar prasības izpildi. Principā sekvestrācijas lēmums saskaņā ar šo noteikumu formulējams tādējādi, ka parādniekam piederošais īpašums tiek pakļauts sekvestrācijai, lai segtu noteikta apmēra prasību. Atsevišķos gadījumos lēmumā var noteikt, uz kādu īpašumu attiecas sekvestrācija.

Sekvestrāciju iespējams pieprasīt arī nolūkā nodrošināt tāda sprieduma paredzamu izpildi, kas saistīts ar pirmtiesībām uz konkrētu īpašumu (Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 2. punkts). Šādi spriedumi ir, piemēram, tādi, kuros ietverti lēmumi par prasītāja apgalvojumiem, kas viņam pirmtiesības uz noteiktām kapitāla daļām, kā arī tādi, ar kuriem atbildētājam tiek uzlikts pienākums nekavējoties nodot kapitāla daļas.

Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 5. panta 3. punktā ir ietverts vispārējs regulējums attiecībā uz tiesas tiesībām *noteikt piemērotus līdzekļus*, lai aizsargātu prasītāja tiesības. Šo regulējumu piemēro, piemēram, izpildrakstu gadījumā. Prasība, lai tiktu apstiprināts, ka atbildētājam nav tiesību darboties ar konkrētām precēm, kas noteiktas konkurences klauzulā, arī uzskatāms par šā regulējuma objektu.

Turklāt saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 4. punktu gadījumos, kad pastāv pirmtiesības uz konkrētu īpašumu, tiesa var ar spriedumu likt noteikt atgriezt *izšķērdēto īpašumu utt.*

Turklāt Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 5. punkta 3. apakšpunktā noteikts, ka, ievērojot konkrētus nosacījumus, var noteikt pagaidu aizsardzības pasākumus.

Turklāt pastāv vēl arī atsevišķi noteikumi par pagaidu pasākumiem konkrētās jomās, piem., patentu tiesībās.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Lēmumus par aizsardzības pasākumiem izdod tā tiesa, kurā notiek tiesvedība, kas vēl nav pabeigta. Ja tas nav saistīts ar notiekošu tiesvedību, piemērojami noteikumi attiecībā uz piekritības tiesu lielā mērā atbilst vispārējiem noteikumiem civilīetās.

Tiesa pēc savas iniciatīvas nevar ierosināt jautājumu par aizsardzības pasākumiem. Tāpēc tas ir jāierosina tai pusei, kura vēlas, lai šāds lēmums tiktu pieņemts. Ja tas nav saistīts ar notiekošu tiesvedību, ierosinājums iesniedzams rakstiski.

Nav paredzēts nosacījums, ka prasītājam jāsaņem advokāta palīdzība vai pārstāvība. Tiesvedības Zviedrijas tiesās noris bez maksas, izņemot prasības nodevas maksu, kas šobrīd ir SEK 450 (aptuveni EUR 50).

2.2 Galvenie noteikumi.

Priekšnosacījums tam, lai tiktu noteikti pasākumi saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa (*rättegångsbalken*) 15. panta 1., 2. un 3. punktu, ir tāds, ka galvenie strīdas objekti kā tādi (piem., prasība saskaņā ar 1. punktu) *var būt tiesas procesa vai cita līdzīga procesa izskatīšanas priekšmets*. Līdzīgs process ir, piemēram, šķīrējtiesas procesi.

Augstākā Tiesa (*Högsta domstolen*) ir pieņēmusi lēmumu, ka sekvestrācija un citi aizsardzības pasākumi atbilstoši Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. pantam var tikt noteikti arī attiecībā uz *prasībām, kas ceļamas ārvalstu tiesās*, ja tiesas nolēmumu var izpildīt Zviedrijā.

Lai tiktu noteikta sekvestrācija saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 1., 2. un 3. punktu, jāizpilda arī šādi nosacījumi: prasītājam ir jāpierāda, ka prasībai pret citu personu ir *ticams pamatojums*, kā arī ka šis pamatojums varētu būt cita tiesas procesa vai cita līdzīga procesa izskatīšanas priekšmets;

prasītājam ir arī jāpierāda, ka pastāv "*pamatotas bažas*", ka otra puse, izvairoties no tiesas, atbrīvojoties no īpašuma vai kā citādi rīkojoties, izvairīsies no atbildības par parāda samaksu (1. punkts), ka otra puse atbrīvosies no īpašuma, kā citādi to būtiski bojās vai rīkosies ar to, kaitējot prasītājam (2. punkts), vai arī ka otra puse, iesaistoties noteiktās darbībās un rīcībā vai neveicot noteiktas darbības vai kā citādi, kavēs vai apgrūtinās prasītāja tiesību izmantošanu vai arī būtiski samazinās īpašuma vērtību (3. punkts);

lai tiktu noteikts pagaidu aizsardzības pasākums, kavējuma gadījumā ir jāpastāv arī kaitējuma riskam. Tas attiecas uz nolēmuma izpildes apdraudējumu, ja nekavējoties un bez otras puses uzklaušanās netiks noteikts pagaidu aizsardzības pasākums. Ja aizsardzības pasākums tiek šādi noteikts, lēmums nosūtāms abām pusēm un atbildētājam tiek izdots rīkojums sniegt komentārus par šo lēmumu. Ja šādi komentāri ir saņemti, tiesai nekavējoties atkārtoti jāpārskata, vai noteiktais aizsardzības pasākums ir pamatots;

visbeidzot, aizsardzības pasākumu var noteikt tikai tādā gadījumā, ja prasītājs sniedz *nodrošinājumu* par jebkādu kaitējumu, kas varētu tikt nodarīts otrai pusei. Ja prasītājs nespēj sniegt nodrošinājumu, bet vienlaikus pierāda, ka viņa prasībai ir īpašs pamatojums, tiesa var atbrīvot prasītāju no pienākuma sniegt nodrošinājumu.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Lēmumu izpilde par sekvestrāciju saistībā ar prasību ietver īpašuma līdz noteiktai vērtībai izņemšanu. Kopumā izpildei piemērojami tādi paši principi kā apķīlāšanai. Taču šajā gadījumā nav paredzēts īpašumu pārdot.

Būtībā izpildes laikā var izņemt jebkādu īpašumu. Īpašums var būt gan kustamais, gan nekustamais.

Noteiktu īpašumu izņemt nedrīkst. Tas attiecas uz "sadzīves īpašumu", kas cita starpā ir:

apģērbs un citi priekšmeti, kuri ir paredzēti parādnieka personiskai lietošanai, nepārsniedzot saprātīgu apmēru;

mēbeles, sadzīves tehnika un cits aprīkojums, kas nepieciešams mājoklī un tā uzturēšanai;

rīki un cits aprīkojums, kas nepieciešams, lai parādnieks varētu strādāt algotu darbu vai apgūt profesionālo apmācību;

personiskas mantas, piemēram, medaļas un sporta balvas, kurām no parādnieka viedokļa ir tik liela personiskā nozīme, ka to izņemšana būtu negodīga.

Īpašums var būt aizsargāts arī saskaņā ar atsevišķiem noteikumiem. To var attiecināt, piemēram, uz bojājumiem.

Sekvestrācija prasību nodrošināšanas nolūkā nav piemērojama atalgojumam u. tml., līdz tas tiek izmaksāts un var tikt izņemts.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Ja par parādiem ir notikusi īpašuma sekvestrācija, atbildētājs nevar nodot īpašumu vai kā citādi to atsavināt, kaitējot prasītājam. Taču Zviedrijas Tiesu izpildītāju iestāde (*Kronofogdemyndigheten*) var pieļaut izņēmumus no aizlieguma atsavināt īpašumu, ja tam ir īpašs pamatojums. Par jebkādu īpašuma atsavināšanu, kas ir pretstatā aizliegumam, var iestāties kriminālatbildība.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Ja ir noteikts aizsardzības pasākums saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa 15. panta 1., 2. un 3. punktu, prasītājam šajā jautājumā viena mēneša laikā pēc nolēmuma pieņemšanas ir jāceļ prasība tiesā, ja prasība vēl nav celta. Ja prasība ir jāizskata citā procesā, prasītājam ir jārikojas atbilstoši minēta procesa noteikumiem.

Ja ir noteikts pagaidu aizsardzības pasākums, lēmums nosūtāms abām pusēm un ir jāizdod rīkojums atbildētājam sniegt komentārus par šo lēmumu. Ja šādi komentāri ir saņemti, tiesai nekavējoties atkārtoti jāpārskata, vai noteiktais aizsardzības pasākums ir pamatots.

Aizsardzības pasākums ir nekavējoties jāatceļ, ja pēc tā noteikšanas tiek sniegts nodrošinājums, kas atbilst aizsardzības pasākuma mērķim.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Jautājums saistībā ar aizsardzības pasākumiem ir jāatrisina ar lēmumu – kā gadījumos, kad tas ir procesuāls aspekts saistībā ar lietas izskatīšanu, tā arī gadījumos, kad jautājums par aizsardzības pasākumiem nav atkarīgs no citiem aspektiem.

Persona, pret kuru lēmums ir pieņemts, abos gadījumos lēmumu var pārsūdzēt. Pusei, kas vēlas pārsūdzēt rajona tiesas spriedumu (*tingsrätt*), tas jā dara rakstiski trīs nedēļās pēc lēmuma pieņemšanas dienas. Ja lēmums nav pieņemts tiesas sēdē un nevienā tiesas sēdē nav paziņots, ka šāds lēmums tiks pieņemts, apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atskaite sākas no dienas, kad apelācijas iesniedzējs ir saņēmis lēmumu. Apelācijas sūdzība ir ceļama apelācijas instances tiesā (*hovrätt*), taču jāiesniedz rajona tiesā (*tingsrätt*).

Ja rajona tiesa saskaņā ar Zviedrijas Tiesu procesa kodeksa (*rättegångsbalken*) 15. pantu civillietā ir noraidījusi aizsardzības pasākumu prasību vai ir atcēlusi lēmumu par šādiem aizsardzības pasākumiem, apelācijas tiesa var nekavējoties atļaut noteikto aizsardzības pasākumu piemērošanu līdz turpmāku norādījumu saņemšanai. Ja rajona tiesa ir noteikusi šādus aizsardzības pasākumus vai paziņojusi, ka lēmums var tikt izpildīts, pat ja tas nav galīgs un nepārsūdzams, apelācijas tiesa var nekavējoties nolemt, ka rajona tiesas lēmumu izpildīt nedrīkst līdz turpmāku norādījumu saņemšanai.

Lapa atjaunināta: 06/09/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.